

Laat Poetin Assad vallen?

- donderdag 14 juni 2012, 03u00

Woordenoorlog VS - Rusland

BRUSSEL - Hoewel Rusland en Amerika elkaar verwijten toeslingeren over hun rol in Syrië, is het mogelijk dat ze achter de schermen op een exitstrategie voor Bashar al-Assad broeden.

Het lijkt wel alsof de diplomatieke messen worden geslepen. De Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken Hillary Clinton beschuldigt Rusland ervan dat het gevechtshelikopters aan het Syrische leger levert en ze vreest dat het conflict door de Russische wapenleveringen nog dodelijker zal worden dan het al is. De Russen halen hun schouders op en zeggen – heel terecht – dat ze al jarenlang wapens aan Syrië leveren en het dus 'business as usual' is. Zij verwijten de Amerikanen dan weer dat die de rebellen bewapenen.

Ondanks het verbale gekletter in het openbaar, is het best mogelijk dat achter gesloten deuren de Amerikanen en de Russen samen naar een oplossing zoeken om uit de Syrische impasse te komen. Het is Rik Coolsaet, professor Internationale Betrekkingen aan de Universiteit Gent, opgevallen dat vertegenwoordigers van de grootmachten elkaar de laatste tijd geregeld ontmoeten. 'Ik ben ervan overtuigd dat de Amerikanen samen met de Russen onderzoeken of de Syrische president Bashar al-Assad aan de kant kan worden gezet zoals dat met de Jemenitische president is gebeurd.'

In Jemen heeft president Ali Abdullah Saleh het veld moeten ruimen zonder dat de maatschappij structureel is veranderd. 'In zo'n scenario zouden de Russen hun invloed in Syrië kunnen behouden, aangezien hun pionnen – bevriende functionarissen en militairen – aan de macht zouden blijven.' Door de bestaande structuren in stand te houden, zou de kans op een burgeroorlog na het vertrek van Al-Assad niet groter worden omdat de machtsverhoudingen tussen de verschillende bevolkingsgroepen ongewijzigd blijven.

Volgens Coolsaet zullen de Russen nooit aanvaarden dat het Westen zich in de Syrische kwestie mengt. Hij zegt dat de Russen, sinds de bombardementen op Kosovo in 1999, elke westerse interventie interpreteren als een poging om tot een regimewissel te komen en een politiek bestel te installeren dat het Westen gunstig gezind is.

In het grote geopolitieke spel mag ook de rol van Iran niet worden onderschat. Aanstaande maandag vindt met Teheran alweer overleg plaats over het Iraanse uraniumverrijkingsprogramma. Als Iran van de internationale gemeenschap de toestemming krijgt om verder uranium te verrijken – en in ruil daarvoor de inspecteurs van het atoomagentschap toelaat –, dan kan het hand- en spandiensten leveren om het nieuwe plan van Kofi Annan (waarin een grotere rol voor Rusland en Iran is weggelegd) voor Syrië erdoor te krijgen. Want ook Iran is erbij gebaat dat na het vertrek van Assad de bestaande structuren intact blijven.

Volgens die theorie zouden alle belangrijke spelers in de regio streven naar een vreedzame oplossing van de problemen in Syrië en willen ze daarvoor gerust het hoofd van Al-Assad op het offerblok leggen. De vraag is alleen of de 'burgeroorlog' in Syrië ondertussen al niet zover is geëscaleerd dat het Jemen-scenario ondertussen niet meer mogelijk is.

Corry Hancké